

Riigis kehtestatud eriolukord, majandusraskused ja elatiste maksmine

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsil eriolukorra, mis on mõjutanud kõiki Eesti elanikke, sealhulgas lapsi ja nende vanemaid.

- Eriolukord ei pruugi tähendada, et lapse vajadustega seotud kulud oleks vähenenud. Pigem võib see olla vastupidi – lapsed on rohkem kodus, kui lasteaias või koolis ja võrreldes senisega võivad olla suurenenud kulud toidule.
- Tihti on elatise suurus sõltuv ka suhtluskorrast st. elatise suurusel arvestatakse, kui palju laps teise vanema juures viibib. Arvestama peab, et kriisi ajal võib vähenenud olla ka last peamiselt kasvatava vanema sissetulek.
- Probleemide või sissetuleku vähenemise korral peaksid vanemad proovima alustuseks omavahel ajutiste lahenduste leidmiseks kokkuleppeid looma. Kui see ei ole võimalik, tuleb käituda vastavalt sellele, kuidas on elatis välja mõistetud:
 - kui elatise maksmiseks on **sõlmitud kokkulepe**, sealhulgas notariaalselt tõestatud kokkulepe, mis allub kohesele sundtäitmisele ja elatist maksval vanemal ei ole selle täitmine enam jõukohane, toimub selle kokkuleppe muutmise avalduse tegemisega teisele vanemale. Kohtusse sellise kokkuleppe muutmiseks pöörduda ei saa.
 - kui last peamiselt kasvatav vanem ei ole nõus kokkuleppe muutmise (elatis vähendamise)ga), peab ta lapse nimel esitama kohtule avalduse elatise väljamõistmiseks kohtulahendiga. Kohtumenetluse ajal on võimalik lapsel taotleda **elatisabi** kuni 100 eurot kuus, kui kohus määrab menetluse ajaks ajutiselt elatise suuruse.
 - kui elatis on välja mõistetud **kohtulahendiga**, siis tuleb arvestada, et eriolukorra väljakuulutamise iseenesest ei peata kohtulahendi täitmise kohustust. Kui seni on kohtulahendit täidetud vabatahtlikult, st ilma kohtutäituri osaluseta ja nüüd on selle senises mahus täitmine raskendatud, tuleks esmajoones püüda saavutada kokkulepe teise vanemaga. Kui see osutub võimatuks, siis tuleb vajadusel pöörduda kohtu poole elatise vähendamiseks.
 - **eriti keerulise majandusliku** olukorra tõttu saab vanem taotleda kohtult hagi esitamisel õigussuhte esialgse reguleerimise korral koheselt elatise vähendamist.
 - kui elatise sissenõudmiseks on juba algatatud **täitemenetlus**, siis tuleks samuti esmalt püüda saavutada kokkulepe teise vanemaga (kes on täitemenetluses sissenõudja ehk elatist saava lapse esindaja). Kohtutäitur ilma sissenõudja nõusolekuta täitmist peatada ei saa. Seaduses on siiski ette nähtud kaitsemehhanismid, mis tagavad, et võlgnikule jääb ka pärast sissetuleku arestimist alles piisav sissetulek oma vajaduste rahuldamiseks.
- Justiitsministeerium ei pea vajalikuks muuta kiirkorras elatise suurust, kuid on ette valmistamas seadusemuudatust elatise arvestamise osas, mis tugineb Tartu Ülikooli poolt läbi viidud lapse ülalpidamise uuringule.